

СРПСКИ НАРОД

НЕПРИЈАТЕЉИ СРПСКОГ НАРОДА

Има их још који јасно не виде у чему је срж проблема данашњих чиновских сукоба у свету. Урасли у устаљење навике, учурени у оно што је некада било, спутани предрасудама и по инерцији упућени да мисле по аналогјама прошлости, многи људи код нас не могу да схвате да је ово рат два начела и две идеје. Конструктивног начела и оног разарачког, тамног, у коме су као у сабирном сочиву скупљене све стихије уништења и сва паклена страст разарања.

Иза овог разарачког начела које без мере и без осећања човечности блесне час овде, час онде стоје светско јеврејство, масонерија и болшевизам. То је тројство једне исте суштине, израз једне идеје и одблесак тамних стихија о којима из најдубље људске прошлости има много мудрих и дубоких запажања. Кроз ово тројство говори пакао подземља и процветава рушилачка страст мржње. Све оно што је добро, светло, велико и лепо треба да буде уништено, да би власт подземља постала апсолутна и неограничена.

Обезбожени, у суштини бића цинични, подли, безобзирни, ови репрезенти подземља данас су уоратчени у плутократско-болшевичкој алијанси, која се и видљиво и невидљиво бори против Бога, против нације и против природног поретка ствари у животу.

Овој стихији супротставља се национално начело, које се органиски развија из Богом даних основа живота, трудећи се да оштрину животне борбе умекша лепотом самоподвига и активним проношењем кроз живот благог учења Учитеља љубави. Ово национално начело зна да у нама живи тамно наслеђе греха, које вуче подземљу, злу, преступу. Оно зна да је рат последица нашег моралног несавршенства, па и онда када се он води настојава да му да обележје витештва и извесну етику.

Пред очима свих нас одвија се језиви филм збивања у којима и ми сами учествујемо. И то како код нас, тако и у свету око нас. Дешава се нешто крупно, неизрециво велико, судбоносно. Потресају се основи живота, на живот и смрт боре се два поретка, две идеје и два начела.

У нашој земљи то се осећа и јаче и више, него игде око нас. Овом рату, који нам није био ни потребан, ни неминован платили смо тешки данак у крви и обиљу жртава од чега нас хвата језа. То је све била жетва јеврејско-масонског болшевичког безумља, последица њиховог рада и њихових

тежњи. Они који су требали да руководе судбином народа у тим тешким и критичним часовима били су или свесно или несвесно оруђе у рукама овог тројства, које не може да живи без крви и жртава невиних.

Па и кад је то проšlo и када се формално рат завршио за нас они нису одложили оружје нити су из онога што се десило извукли поуку. И данас су код нас извори свих духовних смутњи унутарњих немира и страха масонски и комунистички главари, њихови штабови који живе мирно и угодно и праве љубазна лица на све стране. Они по шумама, само су послушно оруђе у њиховим рукама. Тамо нема хероја, јунака, људи умних и далековидих који

би могли да послушају интимне откуцаје народног срца и да схвате како их и колико народ презире и мрзи. Али их, као Прометеј разапет на стени, мора подносити до часа кад му се укаже могућност да устане против њих.

Комплексом подземља и страха рушилаштва наши масонски комунистички лидери ометају конструктивне напоре генерала Недића. Они то не раде случајно, нити због неких случајних политичких оријентација, него свесно, из дубине душе, по унутарњем нагону рушилаштва и због комплекса мржње који је проткао цело њихово биће. Они мрзе нови дух, нова схватања и нове снаге, које се рађају из тешких искустава и из јасног сагледања но-

вих потреба живота. Материјализам којим су они прожмани убија у њима осећање за све национално и духовно.

Они само телом, административно, припадају појединим нацијама, у овом случају нашој, а унутарњом оријентацијом, својим тежњама и својим највишим интересом они служе интернационали, која је руковођена од стране светског јеврејства. Није ово наша измишљотина, ни произвољно тврђење. Још 1927 године то је јасно открио јеврејин Рене Грос у мајској свесци париског часописа «Нуво Меркир». Он је тамо рекао: «Обаде интернационале, интернационала финансиска и интернационала револуционарна, вредно су на послу. Оне су два фронта јеврејске интернационале. Постоји једна јеврејска завера против свега што је национално.» Органи извршења те завере јесу масони и комунисти. Тако свагде, тако и код нас.

На светском плану борби ова два начела долази сутон разара-

чалачких стихија. И болшевизам и јеврејство биће уништени и протерани из Европе. Ни од њихових штабова, по појединим европским земљама, неће остати ништа. Не треба ли и код нас за сећи у срж проблема? Без устезања, без обзира, са јасном свешћу да изнад свега и изнад свакога стоји интерес Србије и њеног успона. Није време половичним мерама.

Ход судбине све је одређенији и ближи: води се борба између основних супротности у схватањима између којих нема помирења. Наш је национални интерес да та борба буде радикално проведена на штету свега онога што нам спутава замахе и снагу. А снаге имамо, воље за животом имамо, и могућности да постанемо оно што смо некада били. Али све то зависи од тога имамо ли довољно моралне снаге да погледамо у срж проблема и да одлучно сечемо онуда куда треба сећи.

»С.—Н.«

ПРВО ОД СЕБЕ

У једном селу крај Београда један домаћин од почетка рата стално дели све што има на три дела: један за њега и његову породицу, други за породицу његовог бившег командира који је у ропству, трећи део за једну другу београдску породицу, која га је негда у животу добрим задужила. Све то он овима доноси сам, не тражећи ни паре. Обрачун ће се, ако Бог да, извршити после рата.

Један учитељ у пензији за све ово ратно време није осетио ни најмању оскудицу. Иако није више у служби, сељаци му доносе на дар намирнице, јер их је он својим дугогодишњим службовањем у њиховом селу само добрим задужио. Био је не само добар учитељ њихове деце, него и организатор сваке корисне акције у селу, тако да се њихово село, некада познато само по злу, убрзо у сваком погледу подигло.

Могли бисмо набројати још и друге многобројне примере о томе како наш сељачки народ учињено добро никад не заборавља. Наравно да се од њега не могу надати никаквом добру они школовани људи и чиновници, који на њега гледају са висине, и своје слободно време проводе у игрању карата место да у овим тешким данима буду стално уз свој народ и да га братски помажу.

Крајњи је час да се однарођени део наше интелиген-

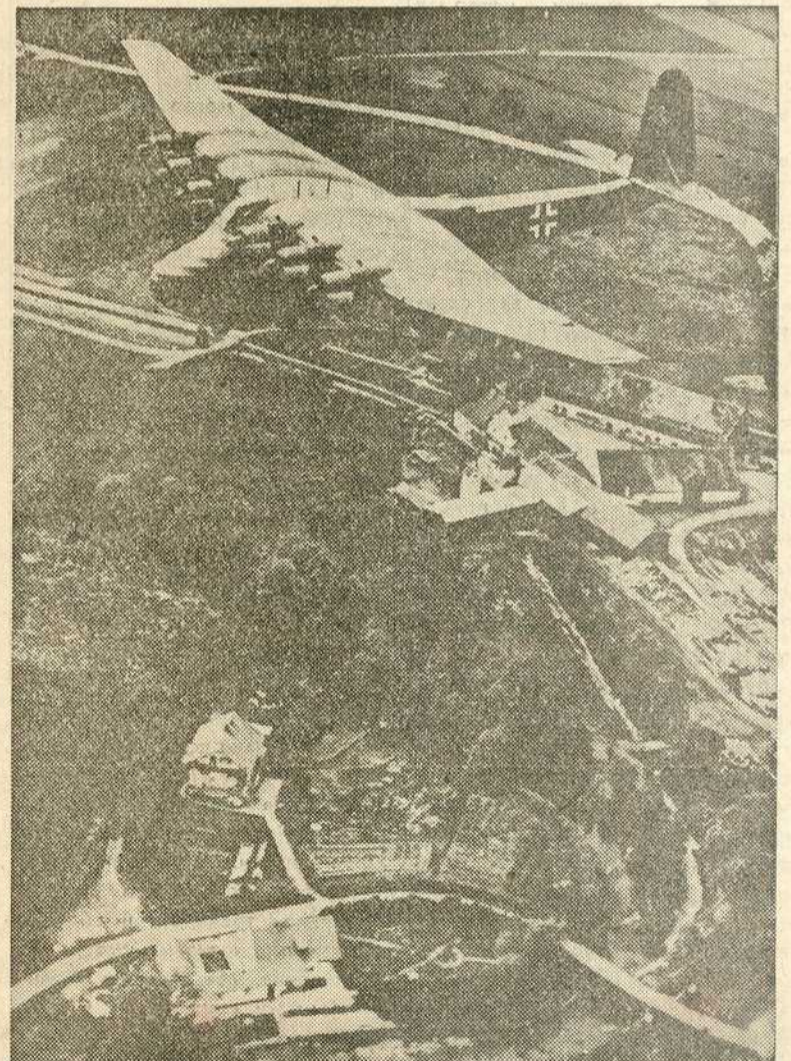
ције тргне и врати своме народу. Старешине свих надлештава имају свету дужност да своје потчињене упуте на истинску службу народу. Ако они сами нису на своме месту, њих треба одмах скинути са одговорног старешинског положаја.

Знамо да ће многи чиновници на ово одмах завапити: дајте нам прво ово, па онда оно. Знамо ми добро да њима није лако. Али они морају знати да се може десити да једног дана изгубе и ово што данас имају, ако извесни од њих и даље наставе са својим наopakим и ненародним радом.

Држава је данас у тешким приликама. До овога стања није је довео сељачки народ, него његова однарођена интелигенција. Овај грех према држави и народу нико други не може искупити него сама интелигенција. Она тога мора бити свесна, ако жели да и даље задржи свој водећи положај у народу и држави.

Времена су бурна, револуционарна. Рад и мир се не могу само бајонетима очувати и одржати. Потребно је нешто више од тога. Зато је наш народ у својој мудрости и рекао: правда држи земљу и градове. Дакле, морална и духовна обнова пре свега! И то одгоре па надолу. И да сваки од нас почне прво од себе.

ВЕЛИБОР ЈОНИЋ

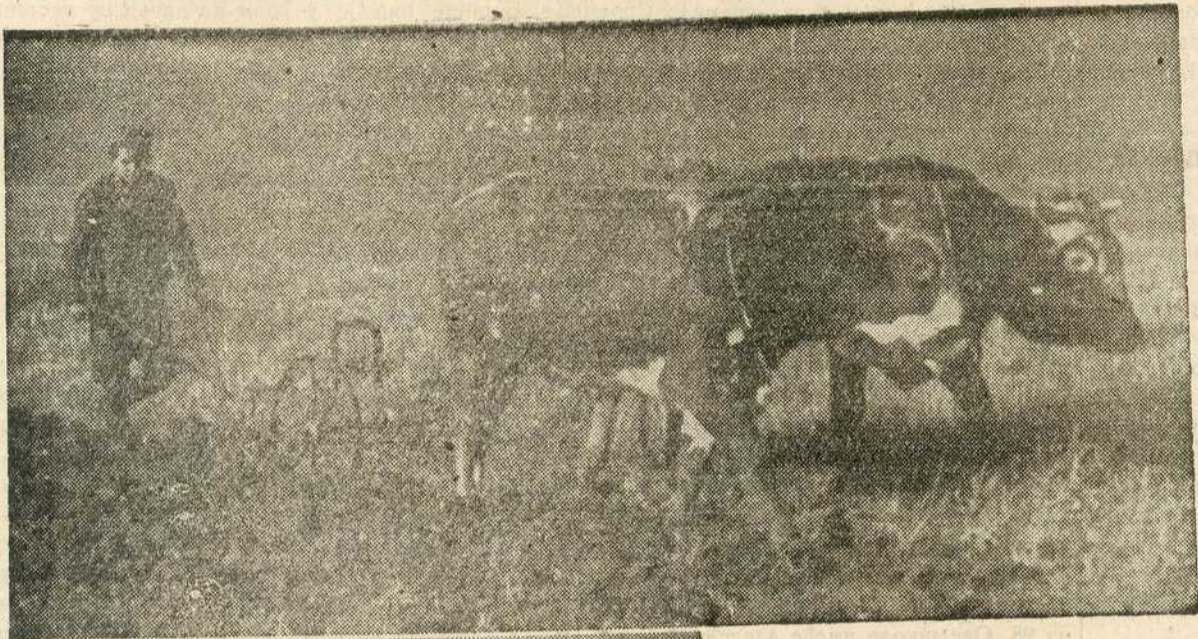
Гигант највећи превозни авион света, најновији модел немачке ваздухопловне индустрије.

РАД НА СРПСКОЈ ЊИВИ

И тек што је берба весело завршена, тежак је опет у своје руке плут свој узео. И на све стране њивама се опет разлеже Ђи, Вранац! Ђи, Шараш! Ајс, Мркољат, Ајс, Сивоња! и бразда за браздом опет отвара своје мрке образе, да би ето опет пригрлила златно зрно — зимски аманет.

Озиме радови су у јеку. Плужња озима, сетва озима, али под натмуреним небом тежак није натмурен, већ мушки, већ својски иде за стоком, иде за зрном, иде својим вековитим путем — обраде земље.

Учени људи говоре о категоричком императиву. Давно пре њих, неуки српски сељак својим плугом, својим ралом, избраздао је свој — аграрни императив.

Као сат тачно он зна и кад ће поорати и кад посејати, кад жњети, кад брати, и као скалачка његове опалене руке вечито круже црним цифарником — њивом радном.

Тежакова рука, тежакова стока опет су пуни послом, и ван града, и старо и младо, и мушко и женско, отвара и затвара бразде — ту љубав, наду и веру своју.

Не мари ако ветар душе, не мари ако киша лије, ако је сунце хладно ко дуња, ако се иде поцелана гуња, као сат тачно, мушки и својски, драм по драм земље опет је рађен, опет обрађен.

Тмурни, суморни дани, како сте и ви лепо,
Кад кишама, кад маглама засути див,
Њивом корача, браздом крепи
Једино своје — тежачки императив.

Сјајно је кад људи мужевни у одбрану груде своје мач припашу, јуначки стану. Али, мач се припаше, али се мач и отпаше.

Сјајно је кад учени људи за добросвоје и добро својих пера умоче, ситне књиге пишу. Али, перо се умочи, али се перо и осуши.

Сјајно је кад побожни људи за душу своју и својих камење ваљају, храмове тварају. Али, храмови се дижу, али храмови се и руше.

Али кад њивом, вас у киши, вас у магли, ко биво црн, ко биво раздрљен, да пара суче из ноздрва, да кап до капи врца мишицама, и сам браздолик, подеган тежак браздом закорача — е онда и јунаштво и мудријаштво и побожство, сен сени су само величине и тежине орача отаџбине.

Тмурни, суморни дани, како сте тек лепо,
Кад озими орач, богочовек жита,
Ко медли лоза исконита,
Љубављу сузи, надом се крепи.

(Фото „Српски народ“)

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ЗАСТАВА И СНАГА СРБИЈЕ ДУХ ДУЖНОСТИ И СТВАРАЛАШТВА

Код противника добровољаца влада пометња појмова. И то не случајно, него по самој природи ствари. Непријатељи српског опстанка и његове боље и светлије будућности не израстају из једног корена, ни из истих основа. Једно су они који су уништили у себи све што једног човека веже за свој народ, земљу и њихову судбину. То су они, комунизмом обескорене и кроз комунизам одрођени и однорођени типови, који су свесно постали оруђе за наше колективно уништење. Друго су они, који веле за себе да нису комунисти, а раде исто као они или, понегде, и још горе од њих.

Крсте се разним именима, али испод сваког назива избија очајна унутарња пустош, незнање, погрешна обавештеност, зла воља и, веома често, необуздана лична сујета. У једном судбински историском моменту када се, на најширем плану, ради о томе хоће ли српски народ и даље остати оно што је био или ће савим нестати, они на све гледају из перспектива личног престижа, уског политиканства и туђе пропаганде.

Ни сва искуства која су их непосредно погодила нису их опаметила и огрезвила. Као примитивни фетишисти они замењују једног идола другим — Лондон Вашингтоном. Они не виде ни позадину, ни стварне интенције политичких збивања баш на оној страни на коју се наслањају. Зато изгледају и јадно, и бедно и малоумно.

Овај тип људи не види основно — а то је, да генерал Недић и сви људи који раде са њим, по његовим упутствима, све потчињавају једном основном закону, — спасењу и унапређењу Србије и очувању сваке српске главе. Свака мисао, свако осећање, сваки потез — све је то подређено овом основном. Ни жудња за влашћу, ни страст за удобним и лаким животом, ни машта о слави, — ништа од свега тога не узбуђује и не онеспокојава нас. Ми се свесно и самодисциплиновано уздижемо изнад свега. И изнад пакости и злоби дана и изнад њиховог безумља и непоштења према нама. Нисмо ни лични, ни уски. Верујемо у правични суд историје. Све друго је безначајно.

Прекор једног не можемо прећи, нити га превиђати — преко последица њиховог рада и става за народ и његову судбину. Њихово безумље, њихова кратковидност, њихова вечита помеганост и погрешна оријентисаност погађају народ. И то тешко и крбаво. Њихов романтизам, који нема ништа заједничко са нашим епским романтизмом, чини их пустохијама, лакоумним и неодмереним људима, који увек све погрешно постављају и предвиђају.

И данас тако раде. Пред свима људима који се осећају националистима и који се трезвено удубљују у проблеме који стоје пред нама, јасно је, да ће се и овај рат и наша национална судбина решити на плану борбе против большевизма у свим

његовим облицима и нијансама. Стубови те борбе, језгро националног окупљања, сила која спаја, и сасвим сигуран инструмент у рукама генерала Недића, јесу добровољци. Без њих, а још мање против њих, немогуће је организовање националног отпора против разарачких стихија большевизма. Они су идеолошки изграђени и продубљени. Зато су непоколебљиви и постојани. Јер истину виде и судбину народа носе у својој рођеној судбини. Они су непобедиви, јер кроз њих говори стихиска народна воља за животом. Њих снажи борбени дух ове свете земље. Они разумеју догађаје и спремају народ за боље СУТРА.

То је срж и идеја добровољаштва и крајњи смисао свих напора из којих треба да се роди нови свет, и нови, бољи, потпунији и социјалнији, људи. Они су застава Србије која се диже и њена снага. Ко њих мрзи и ко њих напада, а зове се Србином, себи добро не жели. Ако се ти напади одвијају по плану и систему онда је сигурно да иза њих стоје љути непријатељи овога народа који морају бити кажњени зато што народ хоће да живи и да се спасе. Да их је много види се и по томе што су напади на добровољце разноврсни и по методу и по оштрини.

Они су, сви одреда, беспредметни и пусти.

Да би се српски народ извукао из страховитих тешкоћа у које је запао, синови српски морају да буду задојени једним другим духом од онога, којим је одисао наш јавни и политички живот за последњих двадесет година. Дух уживања и утркивања за грабљењем о права, мора да уступи место духу дужности и стваралаштва. Прво створити па тек онда уживати мора да буде формула новог живота, а не бринути се само за права и уживање створенога, а на стварање и не мислити.

Овај дух пожртвовања и стваралаштва сачињава су-

штину политике генерала Недића и свих оних који за њиме иду а нарочито српских добровољаца. Узети на себе непопуларне дужности, које су још уз то и изванредно тешке, жртвовати се за свој народ и то како за оне који ове жртве разумеју, тако и за ону нашу заблуделу браћу, која се каменом бацају на оне који се за њих жртвују, ето то је служба народу српском и генерала Недића и нас српских добровољаца.

И на томе тешкоме путу српски добровољци ће за генералом Недићем истрајати, не због тога, што тим путем иде генерал Недић па му се треба некако додворити, него што је то једини прави пут којим се српски народ може извести из данашњих тешкоћа.

Двадесет година је нашим народом владао дух себичности, искоришћења свега и свачега, дух права уз занемаривање потпуно духа дужности. Двадесет година су код нас људи мислили да се може уживати вечито само од стваралачког напора једне генерације. И због таквог схватања у нашем јавном животу, доживели смо ово што сада сви заједно преживљујемо.

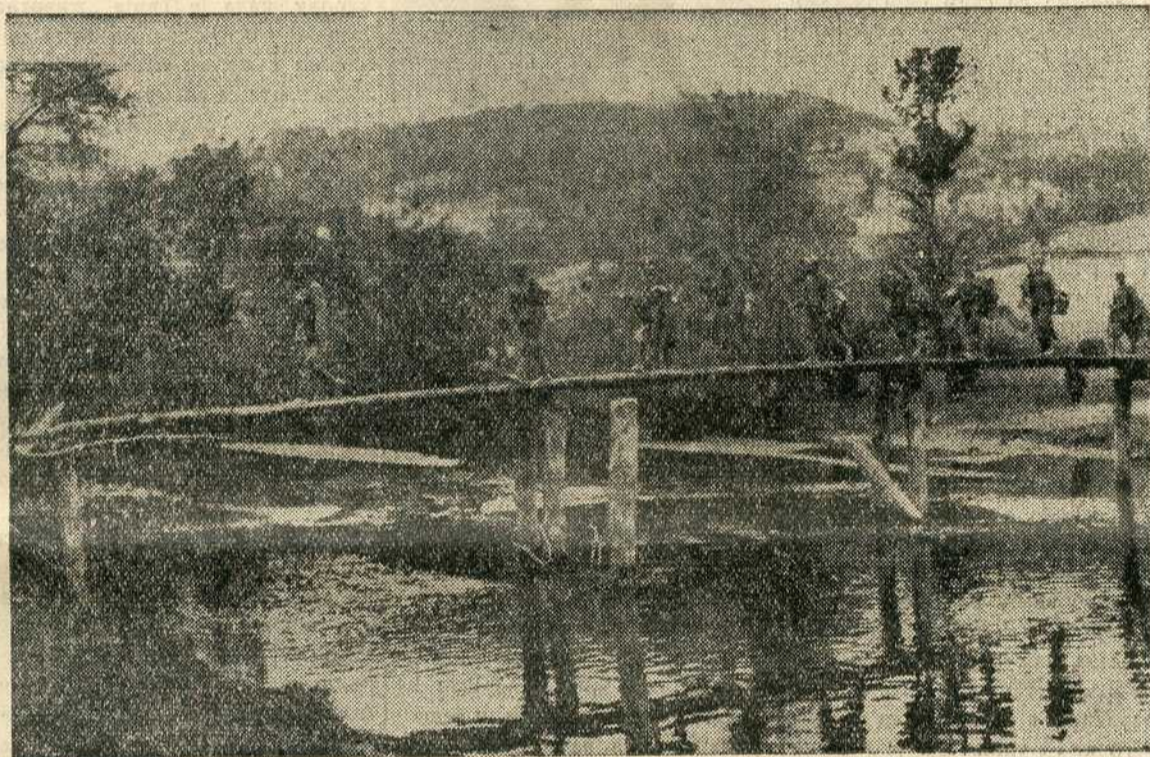
Српски добровољац хоће да прекине са тим духом готованства и лакоумности. Уместо права, дужност; уместо уживања, стварање; уместо личне себичности, жртвовање за заједницу.

Нема народа, који је могао да се одржи на овоме свету ако његови синови нису узимали на себе дужности и часно и поштено их извршавали. И сам живот људски не настаје због свести детета о своме праву на живот, већ због свести његових родитеља о својим дужностима према породици и нацији. Народни живе од људи који извршују своје дужности, а не од оних који се грабе о права.

И кад год је у једноме народу преовладао дух права и уживања над духом дужности и стваралаштва, тај је народ морао да доживи период назадовања. Обрнуто, кад год је у једноме народу преовладао дух дужности и пожртвовања испред духа права и уживања, тај је народ ишао напред и Бог је благосиљао његове напоре.

Српски добровољци су синови духа дужности и пожртвовања према своме народу. И у овоме су они и уједињени за генерала Недића који заставу тога духа високо држи и носи је трновитим путем којим је пошао; али којим ће, са Божјом помоћи, извести српски народ на светлост дана.

Инж. М. В.

Кроз брда и долине Шумадије

(Фото: Арх. В. от. С.Д.К.)

ШЕСТ САТИ БОРБЕ

Кратак приказ борбе код села Бовна.

Жива историја наша, коју стварају српски добровољци, апостоли и носиоци нове српске будућности, проткана је многим вгодама и незгодама. На свом путу трњем а не цвећем попутим, добровољци су морали да издрже велике тешкоће и искушења. Вековна заповест српског самодржања налазала им је да их издрже, како би се с пуним успехом борили против многих разарача народног организма. Исконска светосавска мисао била је основно „вјерују“ и извор несаломљиве снаге у овој њиховој борби. Отуда и толико њихово самоодрицање самопрегор и неодељива решеност да и животе своје жртвују на жртвеник спаса српског. Они су трпели и мраз и голотињу, и босотињу и немаштину, и летње жеге и кроз све то као и кроз огањ борбе излазили очишћени и очеличени.

У добровољачким борбама било је много таквих које су се могле мерити мерилом неравне борбе Давида и Голијата. Али, и у овим борбама млади ударници увек су односили победу

и на тај начин спасавали хиљадама живота Срба и Српкиња. Једна од оваквих борби забележена је у аналима добровољаштва 17 јула 1943 године. На овом месту доносимо кратак приказ ове борбе:

Тринаестог јула око тридесетак нас кренули смо на терен, у шуме и брда, да требимо губу из торина, да крушевачки крај очистимо од црвених злоčinaца. Ноћ се већ била спустила када смо пошл из Малог Шилељовца, у колони по један. Идемо кроз шуме и долине. Уморан дневним пословима, сеоски свет одмара се у својим кућама, а ми кроз ноћни мир трагамо за оним који нарушавају спокојство и безбрижност њиховог живота. Ове ноћи наилазимо на многе трагове комунистичког разарања. Наилазимо касније и на лешеве двојице сеоских домаћина, закланих дан раније од комуниста.

Под тешким утиском наставили смо своја трагања и даље. И тако три дана прођоше. Четвртог дана, нерасположени што на убице и паликуће нисмо видле

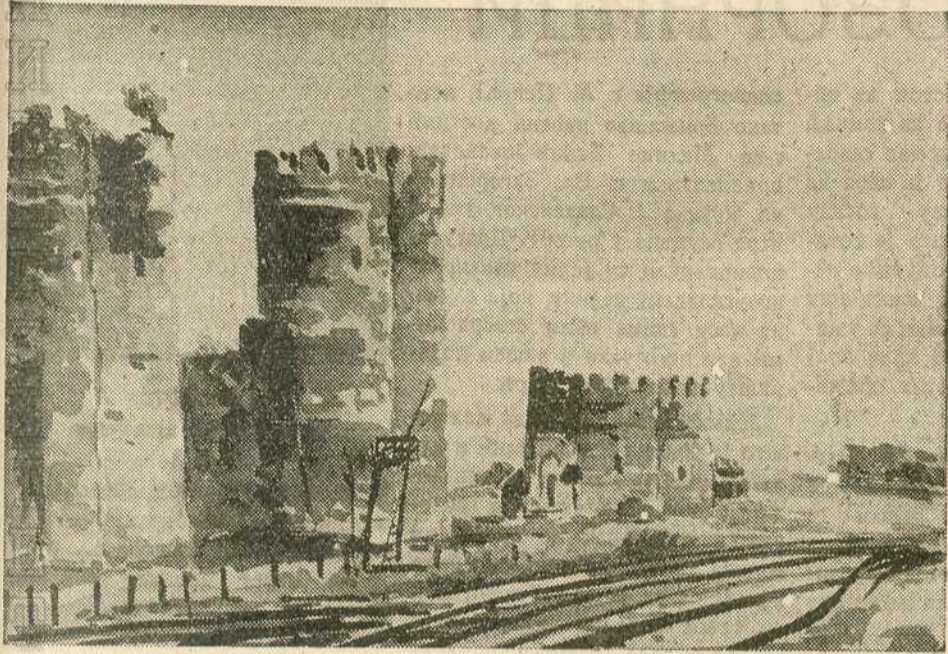
нашли, враћам се у своју 12 чету. Не надамо се да ћемо их још на преосталом путу срести. Али, када је последња искра наде била изгубљена приметимо доле на путу, на отстојању од 400 до 500 метара, две гомиле у кретању. „То су наши“, — рекоше једни... „Сељаци иду са рада“, — одговорише други... „Бандити с пушкама“, — повикуше трећи. Водник Пајкић погледа дурбином и паде команда. Гледа дурбином. Одједном доби смо ватру са бока. Пуцња: прпоче борба. Развеселише се наша срца. Испуни смо се неком неизмерном храброшћу и радошћу. Више наших глава шобају млазеви куршума. Али, страха од њих и од смрти нема. Жаока и неман смрти нестaje пред високом свешћу добровољачком. Многи од нас с песмом и смехом на лицу, а по неки и изстојећег става, пуцају. Комешања нема. Тутњи и као да се тресе и небо и земља, као да се пакао отворио, као да се утроба земљина отворила и усижану лаву избацује.

(Наставак на 8-мој страни)

СМЕДЕРЕВСКИ ГРАД ПРИРОДНА ПОЗОРНИЦА ПОД ВЕДРИМ НЕБОМ

Куле Смедеревског града

(Акварел: Миомира Денића)

Стара и импозантна смедеревска тврђава мудрога Деспота Ђурђа Бранковића, која својом величином и лепотом надмашује све друге европске тврђаве тога доба, лежи и данас поносна и тајанствена на обали тихог Дунава. Она толике векове пркоси и времену и људима и живи и данас својим животом, дубоко ослоњена на нашу бурну и славну прошлост, а страшно и видовито загладена у нашу будућност.

Она је ремек-дело тврђавске архитектуре свога доба, она је грађевинско-техничко савршенство, она је рекорд у погледу свога временског остварења. Њена изванредна силуета, њене питоме и благе линије, зидина и кула, као да нису створене за љуте битке и големе окршаје, већ за добро, за лепоту, за културу.

И ево, данас, када се варош Смедеревца, после своје тешке несреће која га је задесила јуна месеца 1941 године, нагло подиже и опоравља, добијајући тиме један сасвим нови и савршени изглед, дошао је ред и на стару Ђурђеву тврђаву, да се и она опорави и оснажи за даљи живот и већу истрајност.

И док је она у доба Ђурђа Смедеревца служила за војне циљеве, изгледа да јој данас судбина додељује сасвим супротне намене и дужности, она мора постати средиште и уточиште наше историје, наше народне уметности, наше народне културе, и свега онога што је наше, српско.

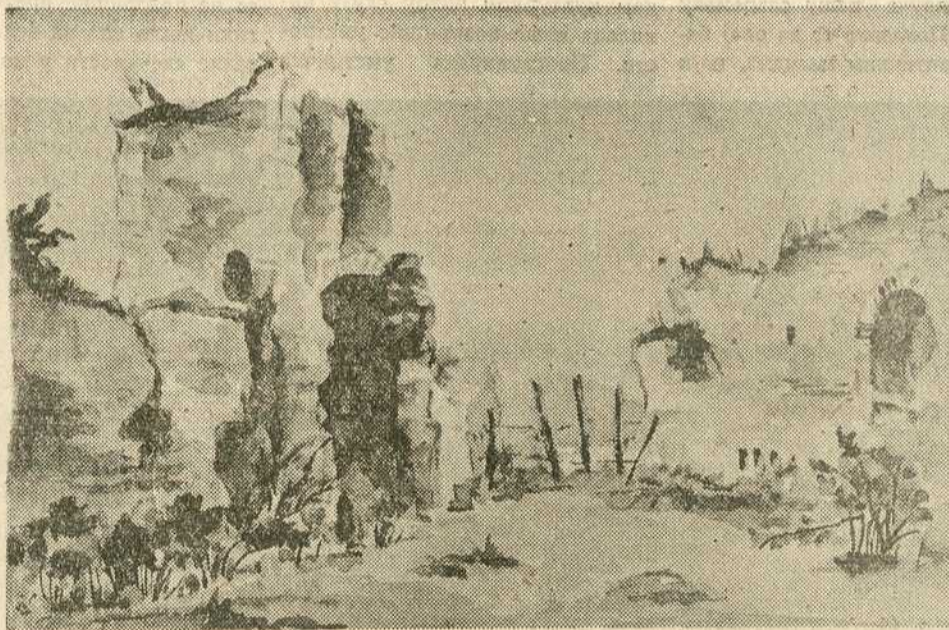
Смедеревска тврђава и по својој положају и по својој величини и по својој склопу као да је нарочито створена за ту сврху. Она је тако пространа и тако лепо постављена, да се у њеном унутрашњем делу могу сазидати и подићи музеји, библиотеке и манастири и сви могући примери кућа наше народне архитектуре, тако да се омогући и створи читав један штимунг наше прошлости од њених почека до данашњих дана. На тај начин била би једном месту имали целу Србију у маломе сажету и сржну кроз векове дату.

На средини града треба подићи једну цркву (манастир) у српско-византиском стилу. Најбоље би било да се изради копија Грачанице, или неког другог нашег манастира. Око њега треба подићи у истом стилу музеје и библиотеке, у којима би се чували остаци наше народне прошлости и уметности и сачувати стари рукописи, књиге и црквено сликарство из нашег средњег, златног века. У овим музејима и библиотекама треба основати и савремена одељења, да се по угледу на Великог Деспота Стефана Лазаревића, скупљају и чувају значајни рукописи и преписи наших најбољих књижевних научних дела, као и дела из ликовне и музичке уметности.

У другом појасу око овог комплекса треба подићи један низ наших сеоских угледних кућа из свих крајева наше земље, у којима би се изложио и приказао живот и делање нашег сеоског човека, и свега онога што њега и његову породицу окружује.

У трећем појасу, можда уза саме бочне зидове града, треба остварити читаве комплексе зграда које би омогућавале рад и приказ данашњег нашег живота и рада и данашњег нашег човека: занатство, трговина и томе слично. У овом делу градске изградње нарочито треба подићи већи број зграда за становање, у виду већих, или мањих хотела, или пансиона, у којима би путници и посетиоци града могли отседати, или дуже становати, а ево зашто:

У смедеревском граду мора се подићи једно велико позориште под ведрим небом. Тај град је као поручен за ту сврху, а једно такво позориште мора постојати у нашој земљи, јер животни и уметнички импулс нашег народа то захтева, јер су позориште и позоришна уметност најбоље огледало културе једног народа и највећи духовни домети његови. У једном таквом центру свеукупног делања српства кроз векове, једно велико позориште под ведрим небом било би као

Једна разрушена кула

(Акварел: Миомира Денића)

једна културна жижа, као круна духовног живота нашег народа.

То би позориште најбоље могло да се оствари пред средњом преградом, у дубокој унутрашњости самог града, где се налазе оне три импозантне и моћне куле везане јаким зидним платнима. Пред самим тим кулама имала би да се подигне

велика и у свима правцима пространа позорница, која би могла да прими велики декор и потребну реквизиту, као и велике масе глумаца, хориста и статиста.

Испред позорнице, која би заузимала целу ширину овог преградног зида, дошло би место за оркестар који би садржао места за најмање две стотине људи, а одмах иза оркестра поставила би се места за гледаоце у полукружним редовима, степенасто поређаним. На тај начин би се остварила једна врста античког позоришта под ведрим небом, у коме би се могле искористити све врлине оваквог позоришта, а и избећи све његове мане, нарочито у смислу организовања и функционисања позорнице.

Приближно ценећи на овоме месту може се подићи амфитеатар са пет до седам хиљада места. Акустика баш на овоме месту, испред овог преградног зида, изврсна је, како у погледу говора и певања, тако и у погледу свирања на инструментима, појединачно и скупно у оркестру. Заиста, једно идеално место за отворено позориште.

Иза ове преграде и ових средњих кула, морале би се подићи зграде за електричну енергију инсталацију, као и зграде за декоре и реквизиту, затим гардеробе, сале за пробе и зграде за становање глумаца и осталих учесника на приредбама. Све би ове зграде биле везане пролазима, холловима и ходницима за отворе у прегради који би директно водили на позорницу.

Прилази у амфитеатар морали би се поставити са неколико страна, због тога би се на градским зидовима отворила још три до четири пространа улаза. Али главни улаз би био онај, који и сада постоји према вароши Смедереву, а који би од вароши био обележен алејом оствареном фигурама и бистама наших великана из блиске прошлости, а у унутрашњости града та би алеја садржавала кипове наших великана из средњег века, а завршавала би се великом фигуром Ђурђа Бранковића.

Ето тако би се могло остварити једно величанствено културно и народно дело, које би било дика и понос нашег народа, а које би омогућило да се на једном месту сачувају наше најлепше и најдрагоце-

ОБАВЕШТЕЊЕ О ОМЛАДИНСКОМ КЊИЖЕВНОМ КОНКУРСУ „СРПСКОГ НАРОДА“

Као што је познато, после великог књижевног конкурса који је показао тако лепе резултате, уредништво „Српског народа“ расписало је велики омладински књижевни конкурс, за који је претседник Српске владе, генерал Недић, ставио на расположење знатну суму од 100.000 динара за награђивање најбољих израђених књижевних радова.

До означеног рока стигло је близу три хиљаде радова: песама, приповедака, путописа, књижевних есеја, историских и филозофских расправа, темата о савременим националним и културним проблемима. Оцењивачки одбор, коме стоји на челу наш познати књижевник Сима Пандуровић, одмах је узео да сређује и разматра приспеле рукописе. Пошто су прегледани сви приспели рукописи и класификовани по врстама и родовима, издвојено је око 200 најбољих радова, између којих ће се на основу брижљивог упоређивања, извршити ужи избор, по строгом критичком мерилу и најобјективнијем суду. Када ће овај посао буде завршен, одржаће се седница, у присуству свих чланова жирија, и донеће се одлука који ће радови бити награђени и којим наградама. Тек после додељивања награда, отвориће се коверти с именима писаца и објавиће се јавности коначни резултат конкурса.

Из разговора са неколицином чланова оцењивачког одбора дознали смо да је конкурс успео изнад сваког очекивања. Речено нам је да ће овај конкурс избацити на површину неколико нових, свежих и лепих талената који озбиљно обећавају позитиван стваралачки развој у будућности. Сви награђени радови биће сабрани и објављени у једној књизи, у виду једног књижевног алманаха, који ће достојно репрезентовати нови српски књижевни подмладак. Овај алманах биће огледало духовних стремљења нових српских нараштаја и показаће најречитије стваралачке способности наше омладине на књижевном, научном и културном пољу.

АНТИЧКА КОМЕДИЈА НА БЕОГРАДСКОЈ ПОЗОРНИЦИ

Хтели бисмо са дубоким и искреним усхићењем да поздравимо час, када је на нашој сцени запаљена ватра на жртвенику, чиме се обележавао у античкој Атини и Риму почетак позоришних приказивања, која су у то време имала карактер религиозно-народних свечаности. Са радошћу гледали смо просцениум београдске позорнице претворен у антички амфитеатар са редовима седишта, где се окупљао сав народ једнога града да се напаја надахнућима најчистијег патриотизма и бесмртне лепоте.

Зато са најсрдљивијим одобравањем поздрављамо ово враћање античком позоришту које је у својим најбољим часовима било висока школа национализма и грађанских врлина. Ми тако схватамо обновљено српско позориште, као општу народну установу, која окупља цео народ, у служби националне идеје, ми га схватамо као једног од главних фактора националног духовног уздицања, место да буде расадник разорних идеја, сликање духовних перверзија једног претераног индивидуализма, који нема излаза у општем, националном.

Морамо исто тако одати свако признање иницијаторима и реализаторима овога покушаја извођења античког позоришта на српској сцени, како због њихове замисли тако и због историског и уметничког смисла, који су показали у овој успелој реконструкцији античког доба. Г. Владета Драгутиновић као редитељ показао је много труда, уложио је много студија, испољио је велико разумевање и сигуран укус у овом оваплоћивању античког позоришта. Зато ова сценска реализација Плаутове комедије *Менехми* претставља један датум у развоју српске позоришне уметности и нашег културног живота опште.

Имајући у виду наше непознавање и често несхватање класике, која је у многоме неприступачна нашем словенском сељачком духу, као што је и латински најтежи предмет у гимназији, реализација г. Драгутиновића за службује сваку хвалу својим озбиљним и преданим напором да уђе што више у античко позориште, које претставља један од врхунаца европског стваралачког духа.

Приказивање античких класичара претставља још увек један нерешен проблем и за позоришта веће уметничке традиције код великих културних народа, па је и код нас извођење ове латинске комедије значило један смео подухват с обзиром да је то први покушај такве врсте. Требало је све замислити и поставити по први пут, па реализовати. Истина г. Драгутиновић имао је огромну литературу о античком позоришту, као и традицију или покушаје модернизације и стилизације у другим великим културним центрима.

Он је врло спретно и са укусом искористио све то, не трудећи се с друге стране да пружи своју концепцију како у данашње модерно доба треба игра-

ти антички театр, који је био производ једне културе, једног друштва и једног гледања на свет, те зато поред својих трајних лепота за сва времена има елемената туђих данашњем времену, за које треба наћи прикладно решење.

Ма да г. Драгутиновић према својим изјавама сматра да чини покушај реконструкције античког позоришта, он то потпуно доследно и до краја није спровео, јер је то и немогуће код нас, а и имало би више карак-

Г. Б. Јовановић
у улози роба *Менехми*

тер археолошке реконструкције, која би могла да занима стварно један ужи круг стручњака или школе, а никако не би могла да задовољи укус и потребе данашње публике. Увођење неке врсте балета између чинова, који треба да замени тзв. *Миме Ателанске*, које су онда привлачиле тадашњу већ искварену римску публику, у овом облику није успело да привуче нашу савремену публику. Показало се да овај балет под античким маскама, који

треба мимиком и гестом да објасни и допуни сцене из комада, место да приближи комад савременој публици, успео је само да изазове несавладљиву досаду код гледалаца, као што је готово редован случај — будимо искрени — са већином класичних дела, које могу у целини са уживањем да читају само мали број упућених у културу тих преживелих епоха.

Зато место губљења у детаљима, место утрпавања, можда је требало тражити решење у стилизацији, узимајући основне елементе, који чине величину античког позоришта и са њима смело оживети антички дух, средину и поднебље. У што већој једноставности величина је антике и зато много би се више њој приближили да се више водило рачуна о наборима хитона и туника личности, место да се инсистирало на разним детаљима. Исто тако да је било више једноставне виткости у јонским стубовима, да је било више чудесне светлости грчкога поднебља, у којој се родила јелинска уметност и култура. Ипак се види да је г. Драгутиновић ново печени хуманиста, који се труди врло марљиво да познавањем што више детаља из античког живота и позоришта, замени једно прилично и дубоко улажење у суштину античког духа, у чему би нашао решење за питања, која су се пред њим постављала.

То би било наше гледиште у погледу извођења античких комада у наше доба, али ако се пође од концепције г. Драгутиновића онда се мора још једном одати пуно признање учињеном напору и постигнутим резултатима, који претстављају несумњиво једну значајну тековину српског позоришта. Извођење Плаутових *Менехми* на београдској позорници сведочи о високом културном нивоу свију чинилаца наше позоришне уметности. Простудирана уметничка

сценографија г. М. Денића, исто тако брижљиво рађени костими г-ђе Милице Бабић-Јовановић, орнаментика г. Вл. Загородњука, музика Ј. Славенског, као и игра глумца у руци г. Драгутиновића дали су једну изванредно усклађену целину, која служи на част свима овим ствараоцима, али исто тако и нашем позоришту и нашој култури.

Једино могли бисмо да жалимо што је толики материјални и духовни напор уложен у извођење једног дела античког позоришта које ипак не оправдава толике жртве. Од увек смо били мишљења да на нашој првој сцени треба плански приказивати најбоља дела драмске продукције, репрезентативна било за једну епоху, за један народ или за стварање једнога писца. Међутим *Менехми* не само да нису репрезентативно дело латинског театра, који је одјек грчког позоришта, већ не спада ни у најбоља дела Тита Макција Плаута, који је прерадио једну комедију са сличном темом од грчког писца Менандра. Зато не видимо ни у овој прилици зашто се пажња задржала на овом Плаутовом комаду.

Кад се хтело покушати са приказивањем античког позоришта, зашто се није одмах ишло врхунцима, најбољим трагичарима? Зашто се није почело са великим грчким трагичарима, са једном од величанствених трагедија бесмртних класичара Софокла, Есхила или Еврипида?

Зашто је узет комад из доба декаденције античког света, када је публика у позоришту тражила само забаву и разоноду, срозавајући некада тако високи морални и уметнички ниво позоришта? Зар за наше данашње прилике буђења патриотизма и обнављања отаџбине није се наметао избор једне од великих античких трагедија из доба када се на позоришне претставе у Атини ишло као на велике националне свечаности у којима је у-

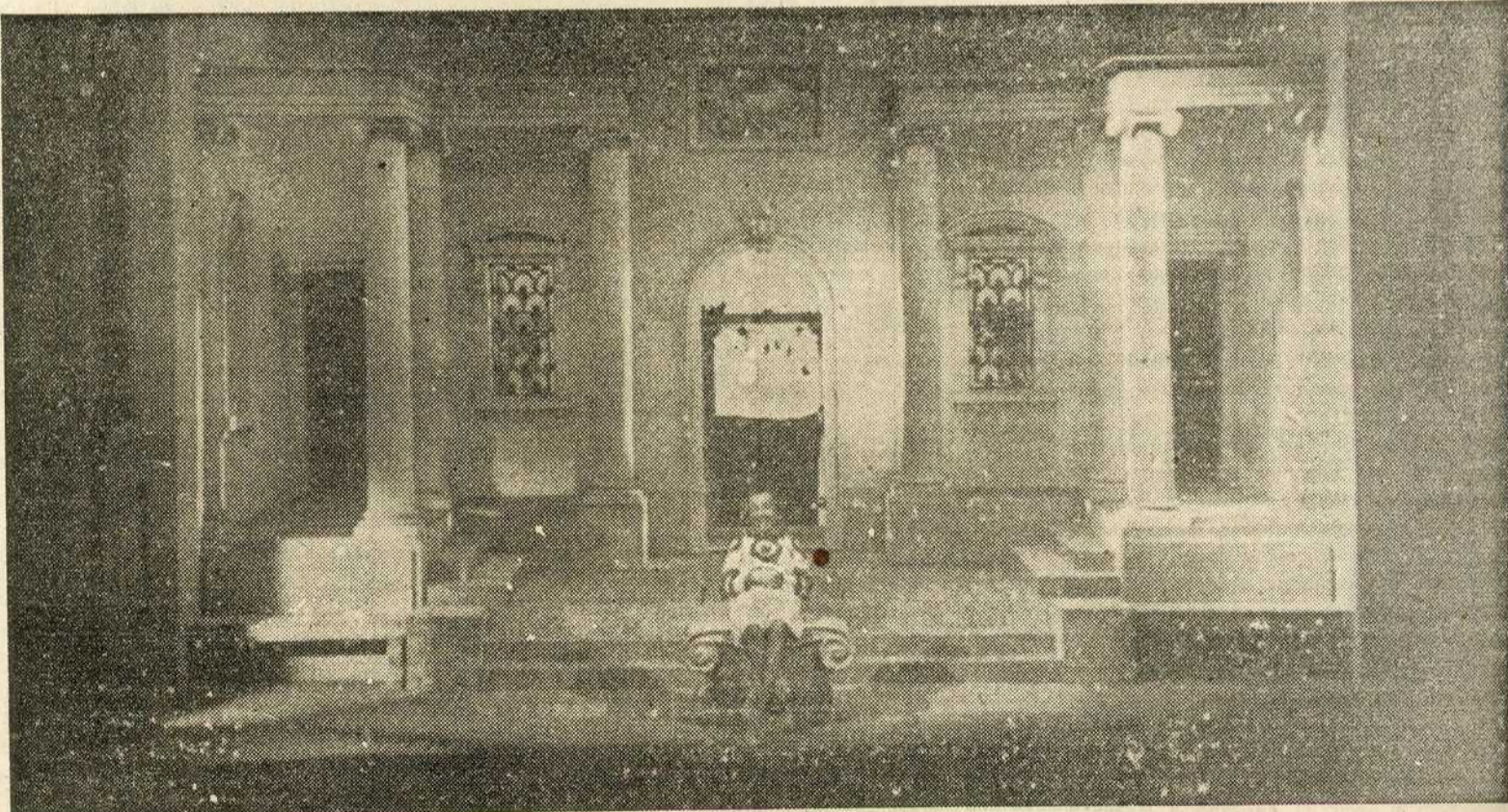
СОФОКЛЕ
отац античке трагедије

чествовао цео народ, сједињен у заједничком осећању љубави према отаџбини и поштовању предачке вере? Требало је узети комад из тих времена, када су пре претстава атински младићи, одређени за војничку службу, полагали заједничку заклетву: „*Нећу обешчастити ово свето оружје; нећу напустити друга у боју; борићу се за наше богове и за своје огњиште, сам или са другима; нећу оставити умањену отаџбину, него ћу је оставити већу и јачу...*“

Кад бисмо живели у редовним приликама и обичним временима, не бисмо се питали зашто су и грани баш Плаутови *Менехми*, који нас могу пријатно забављати, као фарса, лакрдија која проистиче из ситуација због замењивања личности двају близнака. *Менехми* у живом и течном преводу г. д-р Веселина Чајкановића доживели су већ четири српска издања, од којих је једно Српске књижевне задруге, па се може сматрати да је опште позната садржина ове комедије, писане пре 2200 година.

Г. Вл. Драгутиновић, реализатор овог тешког подухвата, први се појавио на почетку претставе и у савршеном античком стилу изговорио је пролог, који по правилу античког театра, уводи публику у радњу комада. Изненадило нас је затим колико су наши глумци, ненавикнути на класику, добро тумачили античког човека, иако код нас не постоји

(Наставак на 11-ој страни)

Општи изглед позорнице са Пеникулом, паразитом *Менехма I* (А. Стојковић)

(Фото „Српски народ“)

МАЛИ ОГЛАСИ

СВАКА РЕЧ ДИН. 4.—
ДРЖАВНА ТАКСА
ДИН. 5.—

Државна
Хипотекарна Банка
у Београду

изложиће јавној продаји са почетном ценом следећа имања у

НОВОМ ПАЗАРУ

НА ДАН 30 НОВЕМБРА 1943

- 1) Кућа, Кадријина 37 Дин. 150.000.—
2) Кућа, Жичка 31 " 300.000.—
3) Кућа, Жичка 23 " 120.000.—
4) Кућа, Жичка 28 " 120.000.—
5) Кућа, Жичка 15 " 120.000.—
6) Кућа, Немањина 7 " 50.000.—
7) Кућа, Немањина 4а " 250.000.—
8) Кућа, Војводе Путника 23 " 120.000.—
9) Кућа, Војводе Путника 11 " 180.000.—
10) Кућа, Војводе Путника 7 " 200.000.—

НА ДАН 1 ДЕЦЕМБРА 1943

- 1) Кућа, Немањина 11 Дин. 100.000.—
2) Немањина 4, кућа " 120.000.—
3) Плац, Херцеговачка " 20.000.—
4) Њива, Општина Постоње " 220.000.—
5) Дућан, Ђен. Живковића 1 " 12.000.—
6) Дућан, Краља Александра 96 " 15.000.—
7) Кућа, Тиршова 15 " 120.000.—
8) Два Дућана, Везира Соколовића 22/24 " 30.000.—
9) Дућан, Везира Соколовића 20 " 15.000.—
10) Кућа, Везира Соколовића 14 " 150.000.—
11) Кућа, Везира Соколовића 12 " 250.000.—
12) Плац, Цара Лазара 8 " 120.000.—
13) Дућан, Општина Дуга Пољана " 160.000.—
14) Воћњак, Черкез Махала " 200.000.—

Продаја ће се одржати у просторијама Пореске управе у Новом Пазару од 10 до 12 часова, где се могу добити сва даља обавештења. 853 1-1

ДРЖАВНА
ХИПОТЕКАРНА БАНКА
у Београду

изложиће јавној продаји са почетном ценом следећа имања у

НОВОМ ПАЗАРУ

НА ДАН 28 НОВЕМБРА 1943

- 1) Кућа, Тиршова 1 Дин. 120.000.—
2) Кућа, Тиршова 2 " 250.000.—
3) Две куће, Тиршова 6 " 350.000.—
4) Кућа, Тиршова 7 " 200.000.—
5) Кућа, Тиршова 20 " 120.000.—
6) Кућа, Свој бор 22 " 50.000.—
7) Кућа, Свој бор 23 " 50.000.—
8) Две куће, Градска 2 " 100.000.—
9) Кућа, Градска 4 " 70.000.—
10) Кућа, Светосавска 10 " 250.000.—

НА ДАН 29 НОВЕМБРА 1943

- 1) Кућа, Светосавска 12 Дин. 120.000.—
2) Кућа, Светосавска 14 " 100.000.—
3) Кућа, Светосавска 16 " 120.000.—
4) Кућа, Граховска 5 " 30.000.—
5) Кућа, Граховска 3 " 25.000.—
6) Кућа, Граховска 4 " 380.000.—
7) Кућа, Граховска 7 " 150.000.—
8) Кућа, Цара Лушана 20 " 250.000.—
9) Плац, Путниковца " 75.000.—
10) Две куће, Путникова 5 " 100.000.—

Продаја ће се обавити у просторијама Пореске управе у Новом Пазару од 10 до 12 часова, где се могу добити сва даља обавештења. 854 1-1

ИНТЕРЕСАНТНО

ВРЛО АКТУЕЛНО

ЗАХТЕВАЈТЕ ОД ВАШЕГ КЊИЖАРА ОВИХ ДАНА
ИЗАШЛЕ АКТУЕЛНЕ КЊИГЕ:

- 1 А. Е. Јохан Земља без срца . . . . . 80.—
2 Пол Мусе Оптужујем . . . . . 100.—
3 Свен Хедин Америка у борби кон-
тинената . . . . . 70.—
4 Колин Рос Западна хемисфера . . . 100.—
5 Линклејтер Ерик Жуан у Америци . . . . 100.—
6 Г. Вирзинг Тражи се непријатељ . . . 50.—
7 Тако је дошло до рата . . 12.—
8 Секрет Сервис . . . . . 20.—
9 На живот и смрт . . . . . 12.—
10 Владавина стараца . . . . 5.—
11 Џемс Берглинд Иза кулиса Беле куће . . 40.—
12 Ерлинг Бахе На падинама Атласа . . . 60.—
13 Влада у бекству . . . . . 12.—
14 Конрад Барч Видео сам Москву . . . . . 30.—
15 Јохан Лерс Јевреји иза Стаљина . . . 6.—
16 Албион полази у рат . . . . 30.—
17 Мартин Пазе Стаљин у светлу штам-
пе и карикатуре . . . . . 50.—
18 Џон Емери Енглеска и Европа . . . . . 20.—
10 Ф. Хартнагел Амазонке са Бродвеја . . 70.—
20 Вегециус Пригучник за кафанске
стратге . . . . . 50.—
21 Трагикомедија Жоржа
Мандела . . . . . 6.—
22 Георг. Павловић Под шестокраком звез-
дом . . . . . 40.—
23 Севастопољ . . . . . 36.—
24 А. Ф. Бориес Атлантик . . . . . 15.—
25 Винстон Черчил Мој савезник . . . . . 30.—
26 Т. Х. С. Европа против Европе . 6.—
27 Весели алманах . . . . . 20.—
28 Вилхелм Шајдер Ко је убица? . . . . . 40.—
29 Лудвиг Штрац Завера на Босфору . . . 40.—
30 Х. Г. фон Цо-
белтиц Њена победа . . . . . 50.—
31 Р. Кравченко Аљина љубав . . . . . 25.—
32 Курт Криспиен Пуцањ на балу . . . . . 30.—
33 Глас бољшевизма . . . . . 4.—
34 А. В. Кример На трагу тигра сабљаша . 15.—
35 Ханс Михаел Ловци глава . . . . . 15.—
36 Побуна на Фламингу . . . . 12.—
37 Курт Ридл Сусрет са Маорима . . . . 12.—
38 Др. В. Хофман Животни простор или
империјализам . . . . . 12.—
39 Преображај европске
привреде . . . . . 15.—
40 Ханс Дитмер Улога немачких сеоских
задруга у пољоприв-
реди . . . . . 8.—
41 Шта је националсоција-
листичко угледно пре-
дужење . . . . . 10.—
42 Х. Х. Болер Стапање о немачком за-
натству . . . . . 10.—
43 Лидија Рајмер Поролина у Новој Не-
мачкој . . . . . 10.—
44 Херман Фриш Стање немачке исхране . 10.—
45 Др. Х. Бенге Немачка сељачка поли-
тика . . . . . 10.—
46 Како путује немачки ра-
дник . . . . . 10.—
47 Подмогај немачког рад-
ника . . . . . 10.—
48 Валтер Херберт Револуција европског се-
љака . . . . . 12.—
49 Е. Моравец Рат на Истоку . . . . . 4.—
50 Био сам заробљеник у
Офлаг XIIIБ . . . . . 5.—
51 Алманах српске омла-
дине . . . . . 20.—
52 Наши у заробљеништву . . . . 10.—
53 Исток у Новој Европи . . . . 8.—
54 Лопота рада у Немачкој . . 15.—
55 Ханс Стен Јунаци под заставом
сунца . . . . . 50.—

Ако ваша књижара жељену књигу нема, можете исту набавити непосредно од издавача:

„ПРОСВЕТНА ЗАЈЕДНИЦА“

Београд, Косовска 39/III — Тел. 24-822.

ВРЛО АКТУЕЛНО ИНТЕРЕСАНТНО

КУЋНУ ЛИСТУ издату из прет-
стојништва градске полиције у
Крагујевцу, изгубила сам. Ог-
лашујем је за неважећу. Ста-
нимирка Павловић. 835 2-3

КУЋНУ ЛИСТУ издату из прет-
стојништва полиције у Крагу-
јевцу, изгубила сам. Оглашу-
јем је за неважећу. Станица
Бркић. 836 2-3

ЛИЧНУ КАРТУ издату од Прет-
стојништва градске полиције у
Крагујевцу, изгубила сам. Ог-
лашујем је за неважећу. Љуби-
ца Боринић. 837 2-3

ЛИЧНУ КАРТУ издату од Прет-
стојништва градске полиције у
Крагујевцу, изгубила сам. Ог-
лашујем је за неважећу. Де-
санка Аранђеловић. 838 2-3

ЛИЧНУ КАРТУ издату од Прет-
стојништва градске полиције у
Крагујевцу, изгубила сам. Ог-
лашујем је за неважећу. Чу-
бмир Оризовић, ученик.
839 2-3

ДУВАНСКУ КЊИЖИЦУ бр. 4918
издату од Претстојништва поли-
ције у Крагујевцу, изгубила
сам. оглашујем је за неважећу.
Радић Бранислав. 840 2-3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену од
претстојништва полиције у
Крагујевцу, изгубила сам. Ог-
лашујем за неважећу. Анка
Милосављевић. 823 3-3

КУЋНУ ЛИСТУ добивену од
претстојништва полиције у
Крагујевцу, изгубила сам. Ог-
лашујем за неважећу. Надежда
Николић. 824 3-3

ЛИЧНУ КАРТУ и пријаву доби-
вену од претстојништва поли-
ције у Крагујевцу, изгубила
сам. Овим их оглашујем за не-
важеће. Славко Димитријевић.
825 3-3

ДУВАНСКУ КЊИЖИЦУ бр. 4613
издату од претстојништва поли-
ције у Крагујевцу, изгубила
сам. Оглашујем је за неваже-
ћу. Никола Бркић. 826 3-3

МОЈА ЖЕНА Душанка Милен-
ковић, рођена Илић изпустила
ме је 19 година позвао сам
је више пута да се зрат и се-
да чиним последњи пут да се
у року од 5 дана врати у про-
тивном не признајем је за же-
ну као и све начињене договоре
на моје име. Драгмир Милен-
ковић из Милатовца. 813 3-3

ЛИЧНУ КАРТУ бр. 355 добивену
из среза Крагујевачког изгубила
сам. овим је оглашујем за не-
важећу. Милован Ђ. Аврамо-
вић, село Доња Сабанта
814 3-3

ПОТВРДУ и пријаву добивену
из Врњачке бање од Комесари-
јата оглашавам за неважећу
пошто ми је украдена Мајница
Јовановић, вила „Завичај“
815 3-3

ДУВАНСКУ КЊИЖИЦУ бр. 4312
издату од Претстојништва поли-
ције Крагујевца, изгубила
сам. Оглашујем за неважећу
Милић Миличић. 816 3-3

ЛИЧНУ КАРТУ издату од Прет-
стојништва полиције у Крагу-
јевцу, изгубила сам. Оглашујем
је за неважећу. Никола Него-
вановић. 817 3-3

ЛИЧНУ КАРТУ бр. 67 издату од
општине пожаревачке изгубила
сам. Оглашавам је неважећу.
Вера Бошковић, Нишка Бања.
818 3-3

ЛИЧНУ КАРТУ издату од Прет-
стојништва градске полиције у
Крагујевцу, изгубила сам. Огла-
шујем је за неважећу. Ланица
Максић. 819 3-3

ИЗГУБЉЕНИ НОВЧАНИК са
личном картом од Претстојни-
штва у Крагујевцу, саобраћај-
ном књижицом, протоколаши-
јом радње и осталим докумен-
тима оглашавам неважећим
Јевтић Вељко — Крагујеван.
820 3-3

МАЛИ ОГЛАСИ

ДИН. 5.—
ДРЖАВНА ТАКСА
СВАКА РЕЧ ДИН. 4.—

ЛИЧНУ КАРТУ за 1943 год. издату од претстојништва градске полиције у Ужицу оглашавам неважећом. Васић Љубица, домаћица — Ужице. 857 1—1

ИЗГУБЉЕНУ ЛИЧНУ КАРТУ издату од начелника среза Ужичког бр. 12340/42 и железничку легитимацију за повалшћену возњу од 50% издату од Дирекције железница. Оглашавам их неважећим. Дјаница Ивановић, учитељица — Рибаше вина — Ужице. 857 —2

ИЗГУБЉЕНУ ЛИЧНУ КАРТУ издату ми од среза Ужичког бр. 6655/42 год., оглашавам за неважећу. Јелена Костић, домаћица — Ужице. 857 —3

ЛИЧНУ КАРТУ за 1943 год., издату од градске полиције Ужичке оглашавам за неважећу јер сам изгубио. Милорад Марјановић, ученик гимназије — Ужице. 857 —4

„ХЕРМЕЛИН“

Томислав Гогоћ

КРЗНА

Београд — Ннез Михајлова 19

847 1-1

CEREAL EXPORT A. D.

Купопродаја свих врста житарица,
сунцокрета и махунастих биљака

PANČEVO
Adolf Hitlerplatz 11
Tel. 36-198

CEREAL FRUCHT A. D.

Купопродаја земалјских
производа и воћа, као и снабдевање
индустријских предузећа

BEOGRAD
Maršala Pilsudskog 32
Tel. 27-806 30-423

ВЕЛЕТРГОВИНА ВИНОМ И РАКИЈОМ

Јездимира С. Шарића

производња ликера, коњана и рума

БЕОГРАД
Нр. Марије 89 Тел. 22-912

849 1—1

КОЛОМАСТ, САПУН, ПРАШАК ЗА РУКЕ

и друге домаће прашкове, израдићете солидно помоћу усавршеног, у праху млевеног, каолина
»ВРБИЦА«.

ФИНОЋА МЛИВА ОДГОВАРА УСЛОВИМА
НАДЛЕЖНЕ ЦЕНТРАЛЕ

Сопствена амбалажа у новим папирним врећама

СИРОВИ КОЛИН

у комадима, за све врсте грнчарије, керамике као и за молере, испоручујемо вагонски у сва места Србије и Баната. — Долази у обзир и извоз. Све послове обављамо непосредно као произвођачи — без посредника — Обратити се:

РУДНИК „ВРБИЦА“, БЕОГРАД

СКАДАРСКА 1, први спрат. ТЕЛЕФОН 22-018
861 1—1

ВАРИЈЕТЕ

„ГЕЈША“

бивши Руски Цар
тел. 25-258.

Свакодневно у 20 часова,
првокласан програм, домаћих и страних уметника.

Четвртак, субота, недеља
Матине у 16 час.

УМЕТНИЧКА ДВОРАНА

„ЛОТОС“

Књег. Љубице бр. 4
тел. 30-489

У најлепшој сали свакодневно
скуп отмене Београдске
публике.

Од 18 часова
Атракције — музика —
песма.

833 1—1

ПРИВИЛЕГОВАНА АГРАРНА БАНКА А. Д.

Средишна установа за земљораднички кредит у Србији
Уплаћен акцијски капитал 700.000.000 дин.

Пословање за сопствени рачун

Банка одобрава кредите земљорадничким задружним и другим организацијама, државним и полудржавним установама.

Финансира планску пољопривредну производњу.

Прима улоге на штедњу и улоге по текућем рачуну под општим условима у погледу камате и отказних рокова.

Пословање за рачун државе

Врши финансијску ликвидацију аграрне реформе на великим поседима.

Врши ликвидацију земљорадничких дугова према Уредби од 25 септембра 1936 год.

Банка настоји да у интересу самих земљорадника — ради подизања њихове кредитне способности — наплаћује своја ранија потраживања при садашњем обиљу новца на селу. Препоручује својим првобитним дужницима, као и онима чији су дугови пренети на Банку по Уредби о ликвидацији земљорадничких дугова, да регулишу све своје дужне заостатке, а по могућности и да отплате дугове у целости.

863 1—1